

Groter gemaal of groene toekomst?

Ontwikkeling van een klimaatrobuuste IJsselvallei

Rozemarijn van den Berg
21 maart 2024

Programma

1. Hoe kom je tot een toekomstbeeld en met wie?
Inleiding casus	15 min
2. Oefening met ontwikkelpaden	40 min
3. Reflectie naar aanleiding van casus
Terugblik aanpak en discussie	35 min

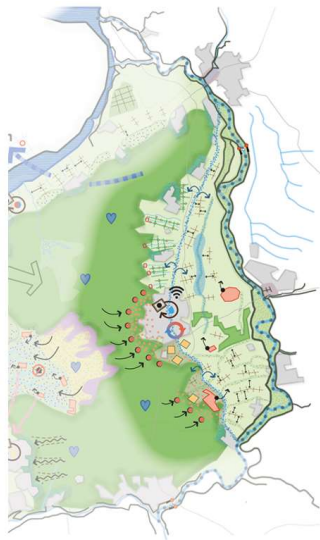
Aanleiding: vervangingsopgave gemaal Terwolde

- uitbreiding elektrisch gemaal
- optimalisatie waterbeheer
- restauratie gemalencomplex
- ciderij in het oude stoomgemaal

Aanleiding: vervangingsopgave gemaal Terwolde

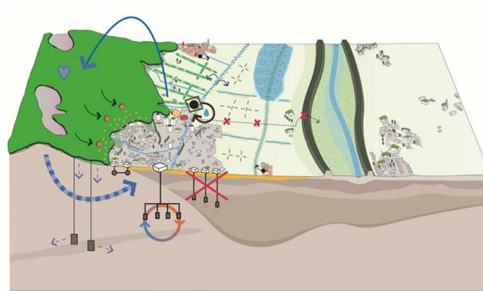
- uitbreiding elektrisch gemaal
- optimalisatie waterbeheer
- restauratie gemalencomplex
- ciderij in het oude stoomgemaal

Het 'nieuwe waterdenken' (3D BOVI)

Leidende principes

1. Water als het ordenend principe
2. Water maximaal vasthouden en schoonhouden
3. Partnerschap als watermerk

KL!MAP

Vertrekpunt: casus Noordelijke IJsselvallei

Waterschap: Blauwe Omgevingsvisie 2050 (BOVI)

- Transitie noodzakelijk
- Systeembenadering: sturen in ruimte en tijd

Gebiedsvisie: Masterplan IJsselvallei

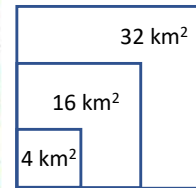
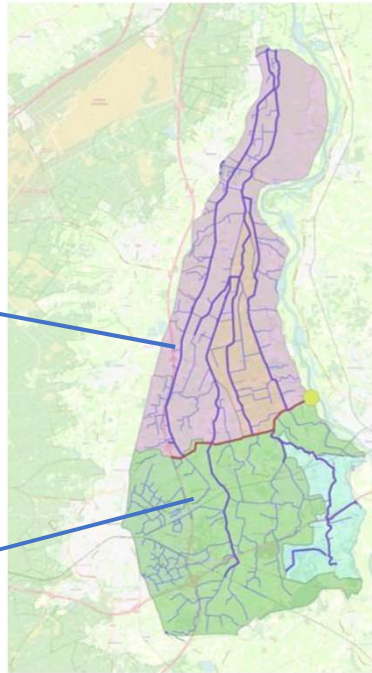
- Netwerksamenwerking
- Op basis van gedachtengoed BOVI
- Lopende gebiedsprocessen met uitvoeringsagenda

KL!MAP

Studiegebied

Terwolde Laag

Terwolde Hoog

KLIMAP

Reisschema: casus Noordelijke IJsselvallei

STAP 1:
Verkennen
bruikbaarheid
bestaande
omgevings-
scenario's

STAP 2:
Gebieds-
specifieke
verhaallijnen
ontwikkelen

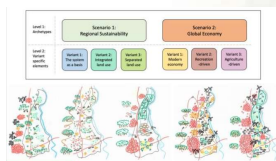
STAP 3:
Verhaallijnen
aanscherpen en
keuzes maken

STAP 4:
Van Verhaallijn
naar
kaartbeelden

STAP 5:
Doorvertalen
kaartbeelden
naar geo-
hydrologische
modellen

Delta-
scenario's

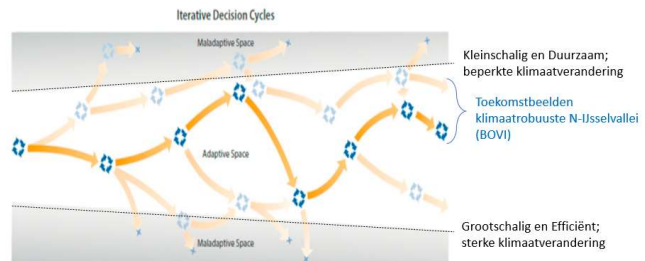
KLIMAP

Doel en functie van de scenario's

BOVI = normatieve visie

Twee scenario's:

- Autonoom, beleidsarm
- Vormen de grenzen van de verzameling van plausibele uitkomsten

KLIMAP

Station 1. Ontwerpen

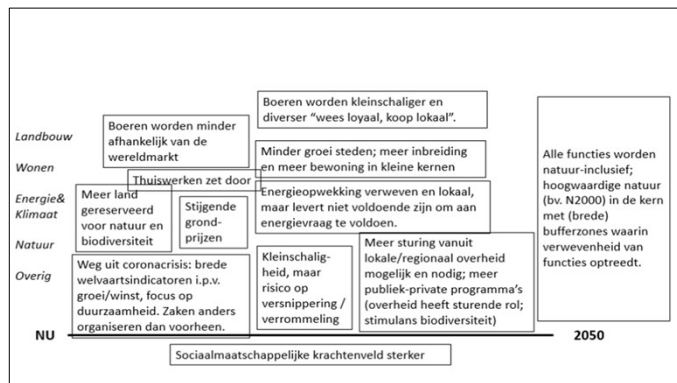
Level 1: Archetypes	Scenario 1: Regional Sustainability	Scenario 2: Global Economy
Level 2:	- Natuurinclusieve landbouw - Ruimte voor duurzame energie - Ruimte voor natuur - Veel regionale autonomie - Sociaal (maatschappelijk aspect) - Recreatiedruk beperkt - Verwevenheid natuur en andere functies - Risico op versnippering	- Intensieve landbouw (wereldmarkt) - Nadruk op economische functies - Technologische innovatie (b.v. stikstof) - Urbanisatie - Weinig regionale autonomie - Recreatiedruk groot - Individualistisch (maatschappelijk aspect) - Natuur staat in dienst van andere functies

*Afstudeerwerk Floor

KLIMAP

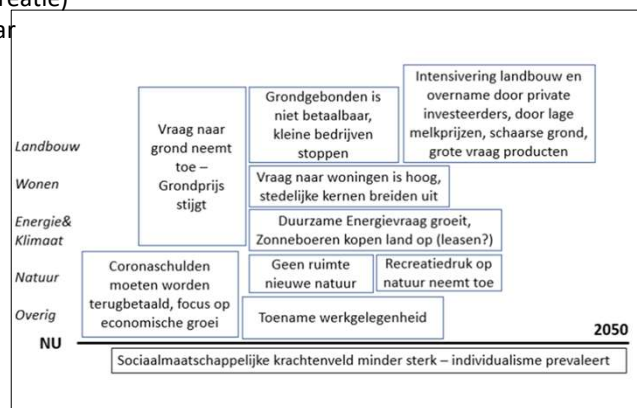
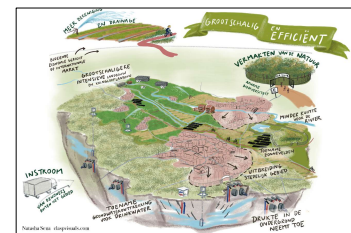
Scenario 1: Kleinschalig en verbonden

- Maatschappelijke diensten meer gewaardeerd
- Verschuiving naar bottom-up initiatieven en lokaal bestuur
- Duurzaamheid belangrijkste leidraad
- Economie circulair en lokaal
- Boeren stappen over op kringlooplandbouw, natuurinclusieve landbouw of stoppen
- Wonen in landelijk gebied populair
- Elk dorp eigen energiestrategie

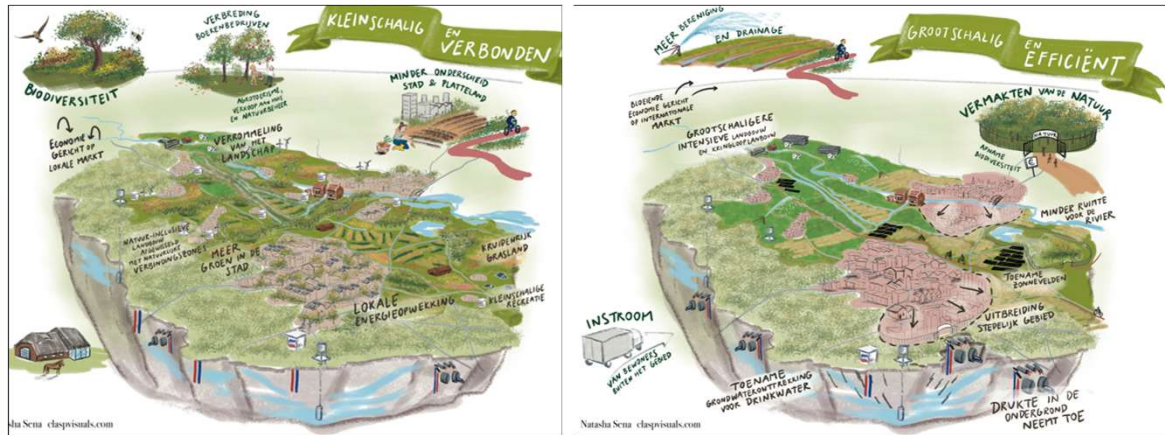

Scenario 2: Grootschalig en efficiënt

- Vraag naar voedsel, producten, energie en arbeidskrachten
- Economische groei ten koste van natuur- en milieudoelen
- Centraal gestuurd beleid en regelgeving
- Stijgende grondprijzen (wonen, werken, recreatie)
- Kleinschalige landbouw niet meer betaalbaar
- Vraag naar woningen neemt toe
- Recreatiedruk neemt toe
- Natuur ten dienste van de mens

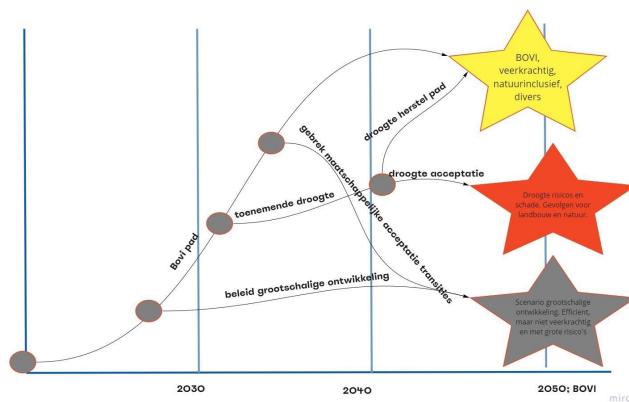
Ruimtelijke visualisaties

KLIMAP

Van scenario's naar ontwikkelpaden

Terugdenkend vanaf 2050, en denkend aan onzekerheden, wat zijn belangrijkste mijlpalen?

KLIMAP

** Oefening met ontwikkelpaden **

In 2 groepen: volgorde van maatregelen in de tijd? en waarom?

Groep 1

Scenario grootschalig en efficiënt

Toekomstbeeld 'het nieuwe waterdenken'

1. Water en bodem sturend
2. Water maximaal vasthouden en schoonhouden
3. Grens ontkenkend (samen)werken

Groep 2

Scenario grootschalig en efficiënt

Toekomstbeeld 'business as usual'

1. Het watersysteem faciliteert zoveel mogelijk
2. Meekoppelkansen benutten
3. Samenwerken met gebiedspartners

+ handelingsperspectief klimaatadaptatie:

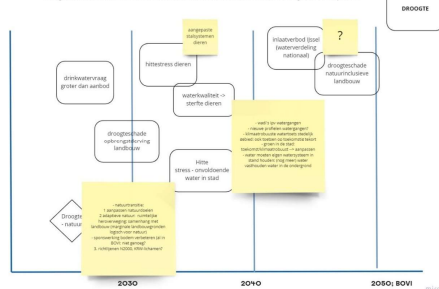
(1) **besparen**, (2) vasthouden, (3) bergen, (4) **aanpassen/accepteren** en (5) afvoeren

Reflectie naar aanleiding casus

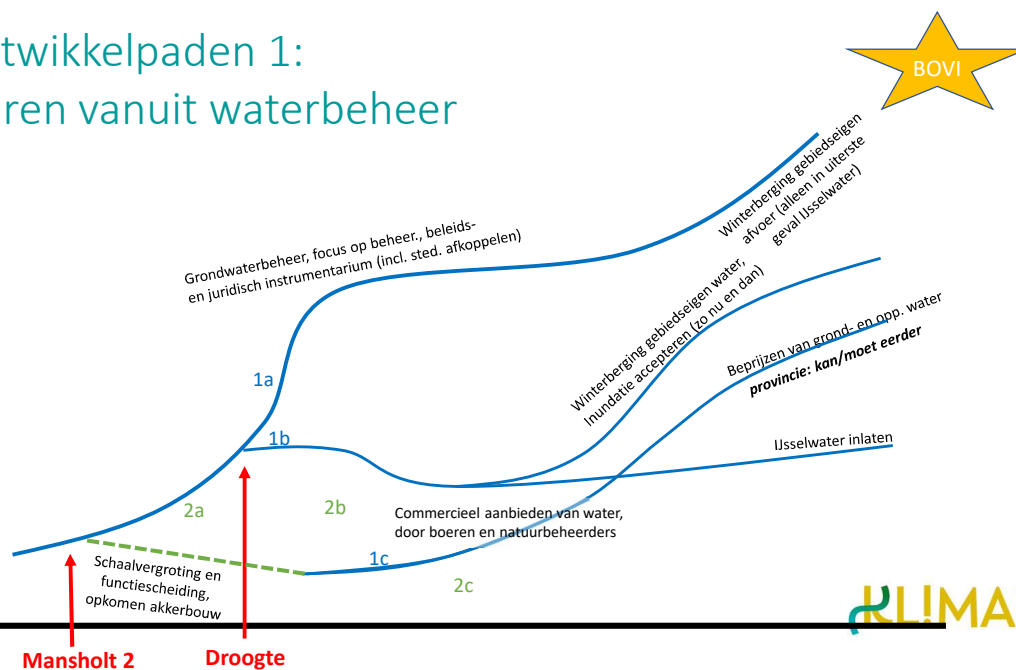

Terugkijkend vanaf 2050, en denkend aan onzekerheden, wat zijn belangrijkste mijlpalen?

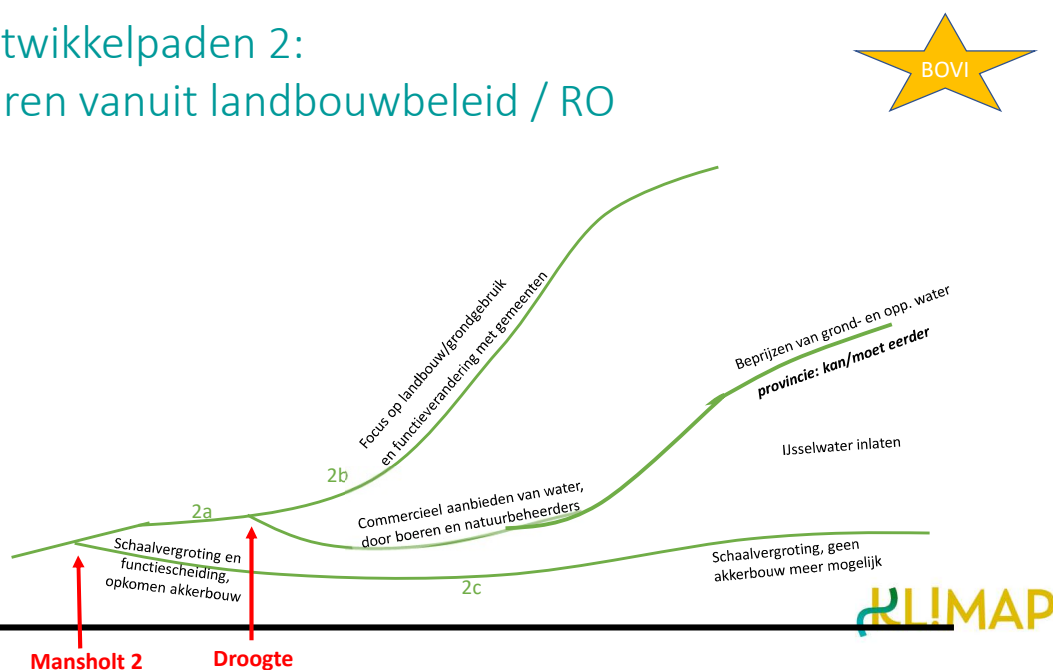

AP

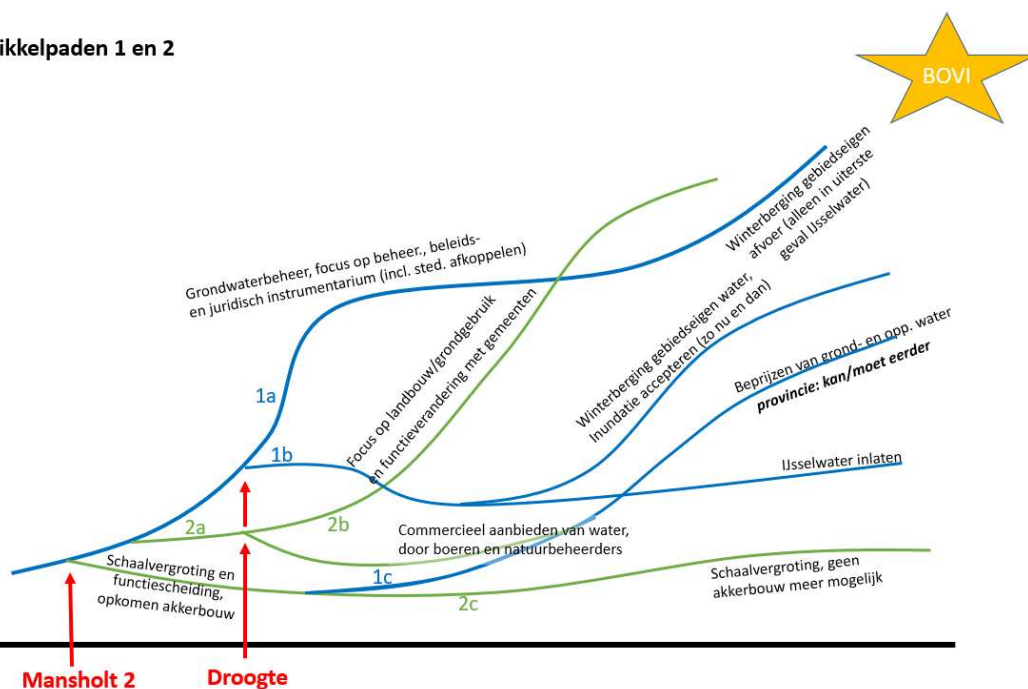
Ontwikkelpaden 1: sturen vanuit waterbeheer

Ontwikkelpaden 2: sturen vanuit landbouwbeleid / RO

Ontwikkelpaden 1 en 2

bewustwording 'water als schaars goed'

onttrekkingsverboden (grondwater) droge perioden

beperken en/of beprijzen van grondwateronttrekkingen

voorbereiden besluit gemaal Terwolde

besluit om vanaf 2050 gemaal Terwolde niet meer te gebruiken

gemaal Terwolde uit gebruik halen

RWZI afkoppelen van IJssel (vasthouden in gebied)

vaker wateroverlast "toestaan" in lage gebieden (aanpassen normering)

aanwijzen gebieden voor waterbergen en vasthouden

in gebruik nemen gebieden voor water bergen en vasthouden

aanpassen landgebruik en functies op (toekomstig) water- en bodemsysteem (gefaseerd)

nu

2035

2050

Reflectie

Maatregelen

Landbouw

- Maatregelen die agrariërs en de rest van de keten stimuleren om in een bepaalde richting te ontwikkelen
- Schaalvergroting biedt ook kansen

No/low-regret

- Duurzaam bodembeheer, herijken NBW-normen, seizoensberging
- Prioritering en zonering gebieden, stimuleren doelen/ ontmoedigen andere ontwikkelrichtingen

Kantelpunt 2035: voorbereiden op beslissing over het gebruik IJsselwater

Proces

Ontwikkelpaden

- Uitgebreide gebieds- of contextanalyse vooraf niet noodzakelijk
- Manier van denken positief ontvangen bij partners waterschap Vallei en Veluwe

In gesprek

- Voor welke doelen is het toepassen van ontwikkelpaden geschikt?
- Hoe en met wie bepaal je een toekomstbeeld?
- Met wie kan het toepassen van ontwikkelpaden (als methode) tot de meest waardevolle resultaten leiden?
- Wat mis je nog aan informatie of kennis en waarom?

